

Üstad Beddiüzzaman Said Nursi'nin, Risalelerinde sabır ve tevekkül ile ilgili sözlerinden örnek verebilir misiniz?

"DÖRDÜNCÜ SUALİNİZ: **نا** **ينرأبالصدع مآنا** de hikmet ve gaye nedir?"

"Elcevap: Cenâb-ı Hak, Hakîm ismi muktezası olarak, vücud-u eşyada, bir merdivenin basamakları gibi bir tertip vaz etmiş. Sabırsız adam, teennî ile hareket etmediği için, basamakları ya atlar düşer veya noksan bırakır, maksut damına çıkamaz. Onun için hırs mahrumiyete sebeptir. Sabır ise, müşkülâtın anahtarıdır ki, hükmüne emsal u-durub **وَالصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرْجِ** * **نَبْ خَاسِرٍ** geçmiştir. Demek, Cenâb-ı Hakk'ın inâyet ve tevfiği, sabırlı adamlarla beraberdir. Çünkü sabır üçtür:"

"Biri: Masiyetten kendini çekip, sabretmektir. Şu sabır takvadır; **نا** **مَعَ الْمُتَّقِينَ** eder mazhar sırrına **نا**

"İkincisi: Musibetlere karşı sabırdır ki, tevekkül ve teslimdir. **نا** **يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ - وَأُحِبُّ الصَّابِرِينَ** sabırsızlık Ve.ediyor mazhar şerefine **نا** ise Allah'tan şikâyeti tazammun eder. Ve ef'âlini tenkit ve rahmetini ittiham ve hikmetini beğenmemek çıkar."

"Evet, musibetin darbesine karşı şevvâ suretiyle elbette âciz ve zayıf insan ağlar. Fakat şevvâ Ona olmalı; Ondan olmamalı. Hazret-i Yakup Aleyhisselâmın **نا** **يُرْجُو وَيَتَّوَكَّلُ وَأَمْرًا** demesi gibi olmalı. Yani, musibeti Allah'a şevvâ etmeli; yoksa Allah'ı insanlara şevvâ eder gibi "Eyvah! Of!" deyip "Ben ne ettim ki bu başıma geldi?" diyerek âciz insanların rikkatini tahrik etmek zarardır, mânâsızdır."

"Üçüncü sabır: İbadet üzerine sabırdır ki, şu sabır onu makam-ı mahbubiyete kadar çıkarıyor, en büyük makam olan ubûdiyet-i kâmile cânibine sevk ediyor."(1)

Tevekkül Allah'ın taksimatına ve kazasına razı olup teslim olmaktır. Lakin bu halinde çekirdekten ağaca kadar çok mertebe ve makamları vardır. Şartları yaptıktan sonra neticesine razı olmak ve takdiri Allah'tan bilmek tevekkülün asgari

ve çekirdek bir tanımımızdır. Bundan sonrası kişilerin marifet ve imanına göre tecelli eder.

Tevekkül imanın bir meyvesi ve neticesi olduğu için iman ne kadar sağlam ve kuvvetli olursa, tevekkül de o nispette kuvvetli ve sağlam olur. İmanı tahkiki olan birisinin tevekkülü de tahkiki olacağı için hayat kalitesi de ona göre yüksek olur. Olaylar ona azap değil, sadece ibret verir.

Tevekkül ile tembellik görünüşte birbirine yakın durur. **Tevekkül** sebeplere müracaat ettikten sonra neticeyi Allah'tan beklemektir. **Tembellik ise**, sebeplere müracaat etmeden neticeyi beklemek demektir.

Allah kainatta sebeplere de bir görev ve değer vermiştir; iş ve icraatlarını da sebepler vasıtası ile icra ediyor. Bu yüzden insanları da sebeplere riayet etmeye davet ediyor. Sebeplere riayet etmek Allah'ın rububiyet ve uluhiyetine zıt bir şey değildir. Zira sebepler sadece bir şart ve perdedir, yoksa hakiki icraatçı değildirler. Yani sebeplere başvurmak tevekküle zıt bir şey değil, bilakis Allah'ın emrine uymak olduğu için, tevekkülü teyit ve takviye niteliğindedir.

"Meselâ, tertib-i mukaddematta tefviz, tembelliktir. Terettüb-ü neticede tevekküldür. Semere-i sa'yine, kısmetine rıza kanaattir; meyl-i sa'yi kuvvetlendirir. Mevcuda iktifa, dûnhimmetlidir."(2)

Tevekkülün çerçevesi ve sınırları şu şekildedir: **"Tertibi mukaddematta tefviz, tembelliktir."** hükmünün manası; bir şeye ulaşmakta vasıta olan sebeplerin terk edilip Allah'a havale edilmesine denilir ki, bu da tembellikten başka bir şey değildir. Mesela, buğdayı elde etmek için Allah sebepleri tertip ile sıraya koymuştur. Önce tarlayı süreceksin, sonra tohumlayacaksın, sonra sulayacaksın, sonra ilaçlayacaksın, vs... Bu tertiplerden birini atlasan ya da sana bakan bu işlerden birini Allah'a havale edip, ben tevekkül ehliyim desen, buğdayı alamadığın gibi, tembellik damgasını da yersin.

Zira Allah sana meşgale olsun diye sebeplerin hazırlanmasını ve uyulmasını mecbur kılmıştır. Sen sebepler noktasında tevekkül edip, sebeplerin hazırlanmasını Allah'a havale etsen, hem neticeyi alamazsın, hem de tembel olursun.

"Terettüb-ü neticede tevekkülün" manası ise; insan kendine düşen kısmını tamamıyla yaptıktan sonra, yani yukarıda denildiği gibi, buğdayı almak için gerekli tüm sebepleri yerine getirdikten sonra, artık neticeyi Allah'tan beklemek gerekir. İşte buna tevekkül denir. Neticeyi Allah'a havale etmek gerekir. Zira insanın bu hususta yapacak bir şeyi kalmıyor. Bulutları toplamak, yağmur vermek, buğdayın kızarıp olgulaşmasını sağlamak için güneşi istihdam etmek, bütün bunlar insanın elinin ulaşacağı şeyler olmadığı için, tevekkül gerekiyor. *Onun için sebeplerde değil,*

neticede tevekkül etmek gerekiyor. Sebeplere teşebbüs edip yerine getirmek çalışkanlık, neticeyi Allah'a havale etmek ise tevekkül oluyor. İkisi de güzel ahlaktan sayılmışlardır.

Dipnotlar:

(1) bk. [Mektubat, Yirmi Üçüncü Mektup](#)

(2) bk. [Sünuhat, Unsuriyetin Hikmeti](#)